

Sygn. akt III AUa 1089/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSO del. Beata Góraska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. w Szczecinie

sprawy C. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 września 2013 r. sygn. akt VI U 127/13

oddala apelację.

SSO del. Beata Góraska SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka - Szkibiel

III A Ua 1089/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił C. S. obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity opubl. w Dz. U. z 2013 roku, poz. 1140, ze zm.) - zwaną dalej ustawą emerytalną.

Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony w chwili złożenia wniosku o emeryturę miał osiągnięty powszechny wiek emerytalny 65 lat, lecz jeszcze wcześniej zostało mu przyznane prawo do emerytury, na podstawie art.

29 ustawy emerytalnej i wobec tego brak jest obecnie podstaw do obliczenia emerytury na podstawie art. 55 cyt. ustawy.

W odwołaniu od powyższej decyzji C. S. podniósł, że jest ona niezgodna z treścią art. 26 i art. 55 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując, że art. 55 ustawy emerytalnej umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach (czyli z art. 27) według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (czyli na zasadach art. 26), o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 65 lat życia (mężczyzna) i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2008r., a emerytura obliczona w myśl artykułu 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z artykułem 53. Ubezpieczony uzyskał zaś prawo do emerytury od 1 czerwca 2010 r. ,a taka wcześniejsza emerytura nie jest rodzajowo innym świadczeniem niż emerytura należna w wieku powszechnym. Osobie, której przyznano jakąkolwiek emeryturę obliczoną na dotychczasowych zasadach (zgodnie z artykułem 53), nie przysługuje już prawo do zastosowania artykułu 55 i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad, tj. zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 18.09.2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał C. S. prawo do wyliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Z ustaleń Sądu I Instancji wynika, że C. S. urodził się w dniu (...) W dniu 2 czerwca 2010 r. wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. wniosek ubezpieczonego o emeryturę, w którym wniósł o obliczenie emerytury w myśl nowych zasad. Ubezpieczony wraz z wnioskiem przedłożył dokumenty ubezpieczeniowe potwierdzające 38 lat, 8 miesięcy i 4 dni okresów składkowych oraz 5 lat i 2 dni okresów nieskładkowych.

Decyzją organu rentowego z 23 czerwca 2010 r. przyznano ubezpieczonemu na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej emeryturę od dnia 1 czerwca 2010 r.

Ubezpieczony w okresie od lipca 2010 r. do grudnia 2010 r. oraz od stycznia 2011 r. do 19 kwietnia 2011 r. był zatrudniony przez (...) Spółce z o.o. w M. z tytułu umowy zlecenia.

Dnia 19 kwietnia 2011 r. został nadany wniosek o przeliczenie emerytury. Decyzją z dnia 9 maja 2011r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury wobec zgłoszenia wniosku przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego oraz braku kontynuacji ubezpieczeń emerytalno-rentowych po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Ubezpieczony zaskarżył decyzję i Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 września 2011r. oddalił to odwołanie.

Wnioskiem z 14 marca 2012 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury według nowych zasad. Dostarczona dokumentacja wykazała podleganie przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu świadczenia pracy na podstawie umowy zlecenia w okresie od 28 października 2011 r. do 30 grudnia 2011 r.

Decyzją z dnia 16 maja 2012 r. wobec spełnienia warunków wynikających z art. 27 ustawy emerytalnej organ rentowy przyznał od 1 marca 2012 r. prawo do emerytury powszechnej, należnej od osiągnięcia 65 lat. Decyzja zawierała wyjaśnienie o braku możliwości dokonania przeliczenia w trybie artykułu 53 ust. 4 cyt. ustawy wobec braku podlegania ubezpieczeniu przez co najmniej 30 miesięcy od nabycia prawa do emerytury wcześniejszej.

Ubezpieczony zaskarżył powyższą decyzję i Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 24 października 2012 r. zobowiązał organ rentowy do rozpoznania wniosku z dnia 12 marca 2012 r. (VI U 840/12). Decyzją z 20 grudnia 2012 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, podzielając przy tym stanowisko, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury

z art. 26 na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej, mimo uprzedniego przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury, a następnie emerytury powszechnej

na podstawie art. 27 ustawy. Sąd Okręgowy ostatecznie nie podzielił stanowiska organu rentowego i oparł swoje rozstrzygnięcie na poglądzie prawnym zawartym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie sygn. akt II UZP 4/13, zgodnie z którą ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że „nabycie prawa do emerytury przyjęte w ustawie emerytalnej (...) uzasadnia twierdzenie, na emeryturę można przechodzić kilka razy. W sytuacji zatem gdy dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy emerytalnej, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta). W ocenie Sądu Okręgowego, nie można jednak takiego zastrzeżenia wywieść z treści przepisu, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem

1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, „zrównuje” w pewnym sensie sytuacje tych osób (urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) z sytuacją osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury

w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy emerytalnej. Jeżeli więc nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 ustawy brak zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 ma być pierwszym wnioskiem o przejście na emeryturę (o nabycie statusu emeryta), przepis ten (art. 55 ustawy emerytalnej) należy rozumieć jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. niezależnie od faktu przejścia przez te osoby na emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Sąd pierwszej instancji podniósł, że Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na wcześniej już rozstrzygnięte przez judykaturę zagadnienie, zgoda odmienne od stanowiska zajętego przez organ rentowy, a mianowicie, iż emerytura w niższym i powszechnym wieku emerytalnym, to odrębne rodzaje emerytur. W sprawie nie było wątpliwości, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury wcześniejszej, ale fakt ten nie uniemożliwia przyznania mu, w myśl powołanej uchwały, emerytury na podstawie art. 26 ustawy. W tym zatem ujęciu, tj. wobec zasadności roszczenia ubezpieczonego wniosek ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, który dokonał oceny zgodności wyliczonej emerytury z ustawą i stanem faktycznym, nie podlegał uwzględnieniu.

Sąd Okręgowy tak argumentując na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję uwzględniając wniosek ubezpieczonego.

Z rozstrzygnięciem Sądu pierwszej instancji nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.. W złożonej apelacji zarzucił wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj. art. 55 ustawy emerytalnej wskutek błędnej wykładni

i niewłaściwego zastosowania przez przyjęcie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do wyliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Apelujący w uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, że nie podziela argumentacji Sądu I instancji, gdyż uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r, II UZP 4/13, została wydana w oparciu o zupełnie odmienny stan faktyczny, w którym wnioskodawca nabył prawo do emerytury wcześniejszej, a jej wypłata była zawieszona z uwagi na dalsze zatrudnienie i wysokość osiąganego przychodu, po wtóre uchwałę wydano w sprawie indywidualnej i tylko dla niej jest wiążąca, a po trzecie, i przede wszystkim, wykładnia literalna art. 55 ustawy emerytalnej nie prowadzi do wniosku, że można dokonać wyliczenia emerytury na nowych zasadach osobie, której ma wcześniej przyznane świadczenie emerytalne.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Ubezpieczony nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy, przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych, acz też niespornych, ustaleń faktycznych oraz wydał odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny przyjął ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji za własne,

w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego obecnie powtarzania. Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutu apelacyjnego naruszenia prawa materialnego. W niniejszej sprawie spór sprowadzał się wyłącznie do wykładni przepisu art. 55 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Na płaszczyźnie powyższej regulacji wypowiedział się już Sąd Najwyższy podtrzymując w wyroku z dnia 19.03.2014r. w sprawie o sygn. I UK 345/13, lex nr 1455228, stanowisko prawne wyrażone rok wcześniej w uchwale z dnia 4.07.2013r. , sygn. II UZP 4/13, opubl. w OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257, zgodnie z którym, ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Sąd Apelacyjny w składzie obecnym, podziela w całości wyżej wskazane stanowisko Sądu Najwyższego oraz z argumentacją zawartą w przywołanych orzeczeniach, nie mając przy tym wątpliwości, iż prawo do emerytury może być ponownie ustalone, na nowo, gdy ubezpieczony osiągnie powszechny wiek emerytalny oraz spełni pozostałe przewidziane w art. 55 cyt. ustawy przesłanki, a zatem będzie też partycypował w powiększaniu środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. I choć ma rację apelujący, że orzeczenia Sądu Najwyższego są wydawane w indywidualnych sprawach i co do zasady nie mają one charakteru wiążącego dla pozostałych spraw, w tym rozpoznawanych przez sądy powszechne, to jednak argumenty Sądu Najwyższego, których nie ma tu potrzeby powtarzać, były na tyle przekonujące, że Sąd Apelacyjny przyjął je za własne i nie podzielił dotychczas postrzeganej kwestii przyznania prawa do emerytury, jako jednorodnego świadczenia, bez względu na podstawę prawną jego ustalenia. Tożsame stanowisko zajął zresztą także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 18.03.2014r. sygn. III AUa 1223/13, lex nr 1454446 oraz Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 9.07.2013r. sygn. III AUa 302/13, lex nr 1342368. Słusznie zwrócono uwagę, że skoro jest dopuszczalne kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, to byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy emerytalnej, że wyliczenie emerytury na podstawie tego przepisu możliwe jest tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (łączy się z nabyciem statusu emeryta). Trafnie bowiem wskazano, że w judykaturze przyjmuje się,

iż emerytura w niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to odrębne rodzaje emerytur. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r.,

sygn. I UK 82/06, lex nr 424489, wyrażono pogląd, że nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczony pobierający emeryturę przyznaną mu w niższym wieku emerytalnym dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, art. 32 ustawy emerytalnej, domagał się przyznania emerytury przysługującej w tzw. powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 tej ustawy, ponieważ ze względu na odmienne przesłanki nabycia prawa do obu tych świadczeń organ ubezpieczeń społecznych powinien wydać decyzje w oparciu o różne podstawy prawne przysługujących ubezpieczonemu świadczeń emerytalnych, a następnie wypłacać świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego - art. 95 ust. 1 ustawy. Podobne stanowisko było prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.),

na przykład w uchwale z dnia 12 maja 1993 r., II UZP 2/93, opubl. w OSNCP 1993 Nr 12, poz. 220, oraz w wyroku z dnia 17 kwietnia 1998 r., II UKN 607/97, opubl. w OSNAPiUS 1999 Nr 7, poz. 255 - notka). Także w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r., sygn. I UK 120/04, opubl. w OSNP 2005 Nr 16, poz. 257, wskazano, że prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego nie jest tożsame przedmiotowo z prawem do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku wynoszącego 55 lat, bowiem po pierwsze - podstawy prawne tych roszczeń są różne, po drugie - przesłanki nabycia prawa do tych roszczeń są odmienne, jeśli chodzi o wymagany wiek. Są to zatem dwa odrębne świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 95 ustawy emerytalnej, które podlegają odmiennym reżimom prawnym. Należy mieć na uwadze, że kontestowana w apelacji uchwała Sądu Najwyższego, a więc szersze ramy argumentacji prawnej, znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. C. S., urodził się bowiem w dniu (...), a zatem jeszcze przed dniem 1.01.1949 r., osiągnął z dniem (...) powszechny wiek emerytalny 65 lat i posiada też wymagany staż ubezpieczeniowy wynoszący co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a zatem spełnił warunki ustawowe przewidziane dla emerytury z art. 27 ustawy emerytalnej. Nadto, ubezpieczony kontynuował ubezpieczenie z tytułu świadczenia usług w okresie od 28.10.2011r. do 30.12.2011r. (raport ustalenia uprawnień do świadczenia, k. 25, t. III, zaświadczenie (...) spółki z o.o., k. 7, tomu III - akt emerytalnych). Ubezpieczony występując o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., mógł więc złożyć wniosek o wyliczenie świadczenia emerytalnego i to niezależnie od tego, że przyznano mu decyzją z dnia 23.06.20010r. emeryturę wcześniejszą, tzw. pracowniczą, z art. 29 ustawy emerytalnej. Nie ma bowiem przeszkód, aby osoba, której przyznano wcześniejszą emeryturę, po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, dalej opłacając składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wystąpił z wnioskiem o wyliczenie świadczenia, zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej. Z tego względu trafnie rozstrzygnął Sąd Okręgowy, zobowiązując organ rentowy do wyliczenia świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej, bez przesądzania oczywiście, czy ustalona tak emerytura będzie korzystniejsza (wyższa) dla ubezpieczonego w porównaniu z jej obliczeniem dokonywanym na podstawie art. 53 cyt. ustawy (art. 55 ustawy emerytalnej).

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSO del. Beata Górska SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka - Szkibiel